

Jak teplo mění barvy

Z čeho jsou vyrobeny malířské barvy? Prášková barva pro malování (pigment) se přírodně získává z hornin. Naše země sice poskytuje celou škálu barev, ale přece jen převládají tóny v hnědé, okrové, šedé a zelené (zkrátka barvy zemité).

Jak si pomoci k pestřejším barvám? Máme dvě základní možnosti: buď chemicky nebo teplem. Když se totiž přírodní pigment vypálí, může se například původní žlutá nebo i černá železitá barva proměnit na červenou. Jako malíř o barevné proměně teplem ani nemusíte vědět (zvláště když je dnes většina pigmentů vyráběna synteticky), ale jako keramik sledujete proměny barev žářem takřka denně.

Na fotografii rozfázovaného postupu glazování hrnku můžete vidět, jak taková barevná proměna probíhá prakticky

ROZFÁZOVANĚ. Barevná proměna glazovaného hrnku způsobená vypálením v keramické peci. Foto: archiv MRV

Úplně vlevo je vypálený keramický hrnek před glazováním. Jeho červeno-oranžová barva je dána relativně vysokým obsahem železa, které keramická hlína obsahovala: před vložením do pece byl hrnek šedý. Uprostřed vidíte glazuru malovaný hrnek ještě před vypálením a zcela vpravo už je hotový hrnek po výpalu na cca 1000°C. Výrazný barevný rozdíl po vypálení je dán i slinutím křemičité glazury: ona totiž keramická glazura je vlastně velmi nízko

tavitelné sklo. Ale za barevný posun jsou odpovědné i oxidy kovů, které vysoká teplota barevně proměnila. Mezi ty nejdéle používané patří kobalt, barvicí zpravidla modře, a mangan využívaný především pro fialové až hnědé odstíny.

O tom, jak barva vzniká, jak se mění, jak na nás působí a jak se jí dá využít, by se dalo psát dlouho, ale nejlepší je přesvědčit se na vlastní oči a barevné proměny si taky vyzkoušet.

A právě to nabízí výstava Barevný svět v zámku Kiniských ve Valašském Meziříčí. Kromě zážitku si můžete odnést i pár dobrých typů pro vánoční nákupy: třeba že pro pejska není dobré kupovat červenou hračku (v trávě ji nevidí) ale spíš fialovou, nebo při nákupu malířských barev stačí koupit jen pět základních (žlutá, modrá, červená, bílá a černá) a zbytek si malíř namíchá sám.

Mgr. Kamila Valoušková,
historik umění MRV